

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Visitatie Mariakerke (Broeders van Liefde) te MARIAKERKE

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	37581
Instelling	Visitatie Mariakerke (Broeders van Liefde)
Directeur	Christa VANPOUCKE
Adres	Zandloperstraat 8 - 9030 MARIAKERKE
Telefoon	09-226.76.83
Fax	09-236.14.70
E-mail	infodesk@visitatie.be
Website	http://www.visitatie.be
Bestuur van de instelling	VZW Provinciaal Broeders van Liefde
Adres	Stropstraat 119 - 9000 GENT
Scholengemeenschap	SGKSO Stroming Gent Noord-West
Adres	Eksaardserijweg 24 - 9041 OOSTAKKER
CLB	Vrij CLB Regio Gent
Adres	Holstraat 95 - 9000 GENT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17-03-2014, 18-03-2014, 19-03-2014, 20-03-2014, 21-03-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	21-03-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	23-04-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Herman ROS
Teamleden	Henri CHRISTIAEN, Robert VANDEPUT
Deskundige(n) behorend tot de administratie	NIHIL
Externe deskundige(n)	NIHIL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Frans in de A-stroom.....	7
3.1.1.2 Frans in tso tweede graad Handel-talen en tso derde graad Secretariaat-talen	8
3.1.1.3 Project algemene vakken in bso tweede en derde graad Kantoor en Verkoop.....	9
3.1.1.4 Toegepaste economie in tso tweede graad Handel.....	10
3.1.1.5 Toegepaste economie in tso derde graad Boekhouden-informatica.....	13
3.1.1.6 Toegepaste economie in tso derde graad Secretariaat-talen	15
3.1.1.7 Verkoop in bso derde leerjaar van de derde graad Winkelbeheer en etalage	16
3.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	18
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid , veiligheid en hygiëne'?.....	18
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	19
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	19
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Evaluatiepraktijk.....	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	25
6.1 Wat doet de school goed?.....	25
6.2 Wat kan de school verbeteren?	25
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	26
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Visitatie Mariakerke profileert zich als een bedrijfseconomische school met een A- en een B-stroom en bso/tso-studierichtingen van het studiegebied Handel. De school heeft een kwetsbare leerlingeninstroom met een aanzienlijk aantal leerlingen met een taalachterstand en schoolse vertraging. Toch slaagt de school erin de meeste leerlingen vlot te laten doorstromen en vroegtijdig schoolverlaten te beperken.

Het erkenningsonderzoek werd gevoerd op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Daaruit blijkt dat de leerlingen de onderwijsdoelen in voldoende mate bereiken voor project algemene vakken in de tweede en derde graad bso, Frans in de A-stroom, toegepaste economie in Boekhouden-informatica en Secretariaat-talen en verkoop in Winkelbeheer en etalage. De vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen krijgen een kwaliteitsvolle invulling via projecten en in meerdere vakken. Voor Frans in Handel-talen en Secretariaat-talen en toegepaste economie in de tweede graad Handel bestrijkt het aanbod in onvoldoende mate de leerplandoelen.

Naast het voldoen aan de onderwijsdoelen en een selectie van de onderwijsreglementering heeft de inspectie het algemeen beleid, de evaluatie, het talenbeleid en de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat de school de kwaliteit van deze processen goed bewaakt, al blijven er punten die de school kan verbeteren. Zij is zich echter bewust van de werkpunten dank zij haar interne kwaliteitszorg, waarbij zij systematisch gegevens verzamelt, analyseert en acties onderneemt om bij te sturen. Deze werkwijze is doorgedrongen tot op het niveau van werkgroepen. Het talenbeleid is daar een voorbeeld van. De talrijke initiatieven om leerlingen met taalachterstand te ondersteunen en leraren tools aan te reiken voor taalontwikkend onderwijs worden geregeld geëvalueerd en bijgesteld. Ook op het vlak van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gaat de school op systematische wijze na of zij voldoet aan de regelgeving terzake. Tekorten worden accuraat aangepakt. Uitzondering hierop is het bewaken van de brandveiligheid. Aan een aantal fundamentele opmerkingen uit het brandweerverslag werd geen gevolg gegeven. De school heeft tijdens de doorlichting een actieplan voorgelegd, waarvan zij de uitvoering garandeert aan de hand van een engagementsverklaring.

Wat de evaluatie betreft, staat de school aan het begin van een ontwikkelingstraject. Zij maakte er dit schooljaar een prioriteit van. Dit resulteerde al in een aantal interessante realisaties zoals de competentie- en functioneringsrapporten met aandacht voor zelfevaluatie. De motivering van B- en C-attesten is kwaliteitsvol doordat zij onderbouwd is met relevante informatie uit zorgvuldig samengestelde leerlingendossiers. Van deze informatie wordt echter onvoldoende gebruik gemaakt om de rapportcommentaren te stofferen. In sommige vakken is de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen een werkpunt. Doorgaans hangt dit samen met een beperkte leerplangerichtheid. De invulling van de permanente evaluatie en het integratief karakter van de geïntegreerde proef zijn ook voor verbetering vatbaar.

De kwaliteitsbewaking van de evaluatie kan een krachtig instrument zijn om de gelijkgerichtheid op schoolniveau te optimaliseren. Via een traject van visieontwikkeling streeft de schoolleiding ernaar het schoolteam op gemeenschappelijke doelen te richten. De gezamenlijke doelgerichtheid is al aanwezig bij een groot deel van de personeelsleden die zich met groot engagement inzetten voor de school en haar leerlingen. Niet alle personeelsleden zitten evenwel op het spoor van de leerlinggerichte cultuur waarmee de school wil inspelen op haar leerlingeninstroom. Door een motiverende aanpak en participatief leiderschap wil het directieteam de schoolvisie scherpstellen en alle personeelsleden erop richten.

De school heeft in dit traject al een hele weg afgelegd. Een nog krachtiger aansturing en opvolging van de vakgroepen en een nascholingsbeleid geënt op de reële behoeften kunnen het ontwikkelingsproces verder versnellen en versterken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	Frans	
Graad 1 Handel	Frans	
Graad 2 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 2 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 2 TSO Handel		toegepaste economie
Graad 2 TSO Handel-talen	Frans	
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Winkelbeheer en etalage		specifieke vorming, verkoop
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica		toegepaste economie
Graad 3 TSO Secretariaat-talen	Frans	specifieke vorming, toegepaste economie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Frans in de A-stroom

Voldoet

Het onderwijsaanbod dekt in voldoende mate de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelen m.b.t. de vaardigheden worden bereikt. De leerbegeleiding draagt in aanzienlijke mate bij tot de realisatie van de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerplandoelen worden effectief aangeboden in een evenwichtige verhouding tussen kennis en vaardigheden. De leerlingen bereiken de doelen op het verwachte beheersingsniveau. De doelstellingen m.b.t. de vaardigheden worden gerealiseerd aan de hand van een voldoende gevarieerd tekstaanbod. De kenniscomponent van de leerplannen wordt volledig aangeboden, al overstijgt de taxonomie te weinig het puur vormelijke toepassingsniveau. Hierdoor komt de integratie van kennis en vaardigheden te weinig tot stand. Het vlot en verzorgd gebruik van het Frans als instructietaal ondersteunt de ontwikkeling van de luistervaardigheid.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De vaardigheden worden geëvalueerd op basis van een gevarieerde vraagstelling over verschillende tekstsoorten. De evaluatie van kennis overstijgt zelden het reproductieve niveau. De oefeningen zijn overwegend gesloten, hebben geen of een beperkte context en focussen op één taalaspect. De proefwerken hebben een overzichtelijke lay-out en een transparante puntenverdeling. Voor dagelijks werk wordt frequent getoetst. Voor de evaluatie van de productieve vaardigheden worden scorewijzers gebruikt, maar de gebruikte criteria kunnen nog beter op elkaar afgestemd worden. De rapportcommentaren zijn aanmoedigend geformuleerd en wijzen op positieve verwachtingen ten aanzien van de leerlingen. Ze bevatten evenwel weinig analytische informatie en remediërende wenken.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerbegeleiding is doelgericht en planmatig afgestemd op de noden van de leerlingen. De initiatieven hebben zowel betrekking op preventie als op remediëring. Vakafspraken en leerstofoverzichten scheppen transparantie voor de leerlingen. Studie- en examentips dragen bij tot leren leren. Daaraan wordt zelfreflectie door de leerlingen gekoppeld. De verbetering van toetsen wordt niet altijd optimaal benut om leereffect te sorteren.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De uitrusting voldoet, zeker wat ICT betreft, maar kan nog geoptimaliseerd worden voor het taalonderwijs. De vakgroep beschikt over een budget en krijgt hierdoor de ruimte om de noden kenbaar te maken.

Deskundigheidsbevordering	De vakgroep brengt de professionele behoeften niet in kaart. Er wordt nascholing gevolgd, maar die is ongelijk gespreid over de vakgroepleden. Intern wordt de deskundigheid niet ontwikkeld via collegiaal overleg. In de A-stroom wordt de samenhang bevorderd door persoonsgebonden samenwerking. De verticale cohesie met de bovenbouw wordt gehinderd door individualisme en divergerende visies.
<i>Overleg</i>	
<i>Vorming</i>	

3.1.1.2 Frans in tso tweede graad Handel-talen en tso derde graad Secretariaat-talen

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk voldoen niet om de communicatieve doelstellingen van het leerplan te dekken. De kenniscomponent wordt onvoldoende geïntegreerd aangeboden en geëvalueerd.

Onderwijsaanbod	In de tweede en derde graad dekt het tekstaanbod onvoldoende de tekstsoorten die in het leerplan zijn opgenomen. Vooral prescriptieve tekstsoorten ontbreken. In het leerboek wordt geregeld lesmateriaal overgeslagen dat gericht is op de ontwikkeling van de vaardigheden, terwijl kennisleerstof wel systematisch wordt behandeld. Dit gebeurt dan doorgaans los van de vaardigheden via de deductieve leerweg. Grammaticale leerinhouden worden aangebracht en ingeoefend zonder ze in te bedden in functionele gebruikssituaties. Woordenschat wordt overwegend aangeleerd op basis van tweetalige woordenlijsten en ingeoefend aan de hand van vertalingen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De interculturele component krijgt veel aandacht, o.m. naar aanleiding van studiereizen en filmvoorstellingen die zinvol geïntegreerd worden in de lessen. Hierdoor wordt ook bijgedragen tot de brede harmonische vorming die de school wil aanbieden.

Het vlot en verzorgd taalgebruik van het Frans als instructietaal is bevorderlijk voor de ontwikkeling van de luistervaardigheid van de leerlingen. De leerlingen worden evenwel niet voldoende aangespoord om het Frans te gebruiken in hun interactie met leraren en medeleerlingen.

In de derde graad Secretariaat-talen is het onderwijsaanbod onvoldoende afgestemd op de specificiteit van de studierichting. Luisterteksten die aanleunen bij toekomstige werksituaties en authentieke documenten en taalhandelingen die eigen zijn aan de studierichting komen veel te weinig aan bod.

Evaluatiepraktijk	De proefwerken hebben een overzichtelijke lay-out en een transparante puntenverdeling. De evaluatie van de vaardigheden gebeurt echter op basis van een eenzijdige selectie van tekstsoorten. De kennisevaluatie overstijgt zelden het reproductieve niveau. De oefeningen zijn overwegend gesloten, hebben geen of een beperkte context en focussen op één taalaspect. Ook de evaluatie van de interculturele component is doorgaans reproductief.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Volledigheid</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Transparantie</i>	

De frequentie en het evenwicht van de toetsing voor dagelijks werk is leraarafhankelijk. In bepaalde gevallen is het rapportcijfer gebaseerd op een zeer beperkt aantal toetsen waarin bepaalde vaardigheden ondervertegenwoordigd zijn.

Voor de evaluatie van de productieve vaardigheden worden scorewijzers gebruikt, maar de gebruikte criteria kunnen nog beter op elkaar afgestemd worden. Er zijn geen afspraken over een verticale opbouw.

De deelopdrachten voor Frans in de geïntegreerde proef zijn stereotiep en hebben een beperkt integratief karakter.

De informatiewaarde van de rapportcommentaren is beperkt. Een diagnostische analyse van de leervorderingen en remediërende suggesties ontbreken meestal.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Er zijn een aantal initiatieven die de leerlingen ondersteunen in hun leerproces (leerstofoverzicht, vakafspraken, studie- en examentips), maar over het algemeen verloopt de leerbegeleiding minder gestructureerd dan in de eerste graad. Ze is leraarafhankelijk en niet verticaal opgebouwd. Op individuele basis zijn er opdrachten voor begeleid zelfstandig leren met ruimte voor zelfreflectie. De aandacht voor gestructureerde notities is eveneens leraarafhankelijk. Niet alle leraren zien de verbetering van toetsen als een leermoment.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De uitrusting voldoet, zeker wat ICT betreft, maar kan nog geoptimaliseerd worden voor het taalonderwijs. De vakgroep beschikt over een budget en krijgt hierdoor de ruimte om de noden kenbaar te maken.

Deskundigheidsbevordering

De vakgroep brengt de professionele behoeften niet in kaart. Er wordt nascholing gevolgd, maar die is ongelijk gespreid over de vakgroepleden. Intern wordt de deskundigheid niet ontwikkeld via collegiaal overleg. In de A-stroom wordt de samenhang bevorderd door persoonsgebonden samenwerking. De verticale cohesie met de bovenbouw wordt gehinderd door individualisme en divergerende visies. Het gebrek aan gelijkgerichtheid verlamt de ontwikkeling van leerlijnen op basis van gemeenschappelijke leerplanstudie. De kansen voor vakoverstijgend overleg met de andere taalvakken worden onbenut gelaten. In de derde graad is de samenwerking met de leraren van het specifiek gedeelte minimaal.

3.1.1.3 Project algemene vakken in bso tweede en derde graad Kantoor en Verkoop

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelen. De evaluatiepraktijk is valide. De vaklokalen zijn nipt voldoende uitgerust in functie van de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Het aanbod is goed afgestemd op de beheersing van alle categorieën leerplandoelstellingen. De vijf domeinen van het leerplan komen aan bod op een goed geïntegreerde en evenwichtige manier. De lessen gaan uit van geschikte contexten en hebben in ruime mate aandacht voor de actualiteit. De onderwerpen worden met respect voor de leerlingen gekozen, rekening houdend met hun leeftijd en interessesfeer. Op het einde van de derde graad heeft de vakgroep de leerlingen een behoorlijke basis gegeven, met een zinvol pakket algemene vorming en vaardigheden voor levenslang leren.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De klaslokalen beantwoorden niet aan de eisen van het leerplan en een pc-lokaal is niet steeds beschikbaar. De vakgroep slaagt er wel in de lessen voldoende te ondersteunen door lesmateriaal te verplaatsen. Toch is het zeker zinvol twee lokalen goed uit te rusten, zodat vlotter kan worden ingespeeld op de behoeften die opduiken tijdens het leerproces. De leerlingen krijgen ruim de kans om ICT te gebruiken als ondersteuning van hun leerproces.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	Het vak wordt permanent geëvalueerd, wat overeenstemt met de leerplandoelen. Er worden voldoende evaluatieactiviteiten georganiseerd, met voldoende variatie, waarbij de vaardigheden voldoende centraal staan. De transparantie is nog beperkt: de leerlingen krijgen op klassieke wijze punten op hun toetsen en krijgen daar weinig duiding bij dat deze punten weergeven of ze bepaalde vaardigheden al dan niet beheersen. Op de rapporten zijn de vakcommentaren niet steeds voldoende gestoffeerd.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De school zorgt voor kleine lesgroepen, waardoor de leraren voldoende aandacht kunnen hebben voor alle leerlingen. Blokken van twee lestijden in het lesrooster vergemakkelijken de variatie in werkvormen. Parallele lesopdrachten bevorderen de samenhang en verlichten de werkdruk.
	De leraren nemen hun volle verantwoordelijkheid op om het leerproces in de klas te organiseren en te begeleiden. Er wordt bijvoorbeeld weinig gesteund op huiswerk of lang studeren thuis.
	Het studiemateriaal is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De opdrachten zijn voldoende uitdagend. Leraren houden rekening met de taalzwakte van de leerlingenpopulatie. Werkschriften en invuldidactiek komen weinig voor.
Deskundigheidsbevordering	De vakgroep pleegt regelmatig formeel en informeel overleg over organisatorische en vakinhoudelijke onderwerpen. De vakgroep heeft verschillende instrumenten uitgewerkt om de samenhang in het curriculum te bewaken. De leraren hebben een degelijke vakdeskundigheid bereikt, waardoor de vakgroep beschikt over het vermogen om de eigen onderwijskwaliteit te bewaken. Het behoud van deze kwaliteit wordt bemoeilijkt door een snelle wisseling van de leraren in de vakgroep.

3.1.1.4 Toegepaste economie in tso tweede graad Handel

Voldoet niet

Er is een onvolledige leerplanrealisatie. Niet alle leerplandoelstellingen kwamen vorig schooljaar aan bod. De evaluatie staat wel in relatie tot de behandelde leerplandoelstellingen en is aldus valide.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Zowel het didactisch boekhoudpakket als het deel 'De boekhouding als beleidsinstrument voor de bedrijfsleiding' werden vorig schooljaar niet behandeld. Conform de leerplanvereisten moeten de leerlingen de meest courante verrichtingen eveneens registreren via een boekhoudpakket en dit zowel in het eerste als in het tweede leerjaar. Het inoefenen geschiedt echter enkel manueel. Daarnaast werd in het tweede leerjaar de leerstof over de boekhouding als beleidsinstrument vervangen door actualiteitsgebonden leerstof over sparen, beleggen en het rendement ervan. Als sluitstuk van de boekhouding moeten de leerlingen evenwel kennis maken met de eenvoudige kengetallen voor de financiële rapportering, waarbij de klemtoon ligt op inzicht en interpretatie. Deze twee tekorten geven aanleiding tot een advies gunstig beperkt in de tijd en worden opgevolgd door de inspectie.
---	--

Gelet op de initiële taakbekommernis en het gegeven dat men de examenvragen expliciet koppelt aan de leerplandoelstellingen roepen deze tekorten toch vragen op. Hoogstwaarschijnlijk spelen tradities en keuzes voor leerstofaccentuering die in het verleden gemaakt zijn. De leraren waren verder niet op de hoogte dat leerplanverschuivingen enkel binnen de graad mogen doorgevoerd worden. In deze optiek kan de niet-behandeling van het computerboekhouden in de tweede graad onmogelijk opgevangen worden in derde graad Boekhouden-informatica of Handel.

De doelstellingen van de administratieve documentenstroom tussen de verschillende bedrijfsafdelingen worden via computergestuurde simulatie - naast de manuele verwerking - voldoende bereikt. Het is een pluspunt dat het verloop van de verrichtingen tussen de verschillende afdelingen schematisch voortreffelijk wordt voorgesteld. Wel blijft het een werkpunt om in het pakket van 44 lestijden de nodige lestijden te benutten voor de simulatie-oefening. Zoals het leerplan duidelijk vermeldt, dienen de leerlingen voldoende inzicht te verkrijgen via de oefensessies.

Er wordt sterk ingezet om de leerlingen de krachtlijnen van het manuele boekhoudonderwijs onder de knie te laten krijgen. De nadruk wordt gelegd op het inzichtelijk boeken, het systematisch toepassen van het rekeningenstelsel en het herhalen van de basisprincipes via toepassingen en taken. Hierbij wordt er gezorgd voor een goede aansluiting van de leerstof tussen beide leerjaren. In het verlengde van het eerste leerjaar analyseren en registreren de leerlingen in het tweede leerjaar de commerciële, financiële en diverse verrichtingen. De eindejaarsverrichtingen met regularisatie vormen het sluitstuk. De integratieoefening wordt gepland op het einde van het eerste leerjaar, terwijl ze volgens het leerplan in het tweede leerjaar moet ingepast worden (p.33). De werking van het BTW-systeem en de (over)boekingen komen in beide leerjaren voldoende aan bod. Wel verliest men uit het oog dat de BTW-aangifte ook in het tweede leerjaar moet behandeld worden (p. 28).

De leerplandoelstellingen rond verkoop worden over beide leerjaren planmatig verdeeld, zoals het leerplan voorschrijft. Men slaagt erin om de leerinhouden zo aanschouwelijk mogelijk en realiteitsgericht in te vullen. Het projectwerk komt daarbij sterk uit de verf met aandacht voor vaardigheden en attitudes. Onder de noemer peterschapsproject met het plaatselijk bedrijfsleven werken de leerlingen van het eerste leerjaar een project uit over een bedrijfseconomisch onderwerp. Conform de leerplanvereisten is er een vakoverschrijdende samenwerking met Nederlands en toegepaste informatica. In het tweede leerjaar is er een gezamenlijk project rond marketing in het kader van de sociale economie. De uitvoering van beide projecten wordt ondersteund door kwaliteitsvolle en inhoudsrelevante dossiers. De leerlingen worden hierbij aangezet tot zelfwerkzaamheid en samenwerking tijdens de uitvoering van de opdrachten.

Tevens geschiedt er een creatieve curriculumverruiming onder meer via de didactische bezoeken. Voorts wordt er aandacht besteed aan de toepassing van het actualiteitsprincipe met een inbreng van de leerlingen (hoewel dit steeds moeilijker wordt met de veranderende instroom). Hierbij poogt men de algemene vorming en sociale finaliteit van het vak voorop te zetten.

Doorheen de leerplanbehandeling komt de ICT-integratie meer dan behoorlijk aan bod, behoudens het computerboekhouden.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Er wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. Ter ondersteuning van de leerplanrealisering is er een goed uitgerust en ruim lokaal met ICT-infrastructuur en internettoegang. In relatie tot de lesthema's worden de leerinhouden en moderne media op de gepaste wijze met elkaar verbonden. Dat verhoogt het lesrendement en de betrokkenheid van de leerlingen. Er is actueel bronnenmateriaal beschikbaar dat frequent wordt ingezet.

Globaal bekeken, staat de ICT-geletterdheid van de leerlingen op peil. Het elektronische platform wordt gestaag aangewend voor extra-lesmateriaal, (herhalings)oefeningen en oplossingen. De vakgroep staat voor de uitdaging om op basis van de leerplaninformatie het meest geschikte didactisch boekhoudpakket toe te passen (p.38).

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De toets- en examenvragen liggen in elkaars verlengde: de leerlingen weten wat van hen verwacht wordt. De examens voor de parallelle klassen worden gezamenlijk opgesteld en men hanteert uitgewerkte modeloplossingen. Ook zijn er duidelijk geformuleerde richtlijnen bij de examens. De evaluatie is gevarieerd qua vraagtype en derhalve taxonomisch verantwoord. Er wordt frequent getoetst. Het formatief karakter van de evaluatie wordt voldoende bewaakt door regelmatige en ondersteunende feedback. De examens zijn zeer verzorgd en uitnodigend opgesteld en de vragen evenwichtig verspreid over de behandelde leerstof. Ook de actualiteit en de computergestuurde documentenstroom komen aan bod. Er wordt zorgvuldig gecorrigeerd op basis van een duidelijke puntenverdeling. De projecten worden doordacht geëvalueerd. Hierbij worden de leerlingen aangespoord tot zelf- en groepsevaluatie.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

De leerplanrealisatie binnen het geheel van de thema's vergt een geleidelijk onderwijsleerproces, waarbij de leerlingen kunnen rekenen op remediëring, extra oefeningen en bijwerkmomenten. Door de veranderende instroom neemt de taakzwaarte bij de leerbegeleiding toe. De lessen verlopen gestructureerd en goed georganiseerd. Binnenklasdifferentiatie en begeleid zelfstandig leren worden in de klaspraktijk toegepast. De aanvullende notities maken de leerstof coherent en duidelijk. Daarnaast worden de leerlingen adequaat begeleid bij de uitvoering van de groepsopdrachten en de projecten. De instromers zonder voorkennis van boekhouden worden op de gepaste wijze opgevangen (geen sinecure bij een instroom van leerlingen in januari). Bij lesuitval worden soms vervangingsopdrachten voorzien. In het teken van de examens zijn er de nodige herhalingslessen en de leerstofoverzichten op het elektronische platform. De agenda's bevatten in relatie tot de te kennen leerstof en opdrachten een zeer geringe tot geen informatiewaarde voor ouders en leerlingen.

Deskundigheidsbevordering

Het vakoverleg overstijgt het louter praktische en administratieve. Er wordt goed (in)formeel samengewerkt om niet enkel de samenhang tussen het eerste en tweede leerjaar te bewaken, maar ook om de aansluiting met de derde graad te verzekeren. Daarnaast worden er voldoende competenties ontwikkeld via zelfstudie en lectuur of zelfs via bedrijfsstages. Men houdt zich op de hoogte van de veranderingen in het vakdomein en de socio-economische actualiteit. De deskundigheid weerspiegelt zich niet maximaal in de leerplanrealisatie. Kortom, de vakgroep staat voor de opgave om het gehele leerplan zorgvuldig onder de loep te nemen.

3.1.1.5 Toegepaste economie in tso derde graad Boekhouden-informatica

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie staat in relatie tot de leerplandoelstellingen en is aldus valide.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerplanrealisatie steunt op een gedegen vakkennis en een dito taakbekommernis. De drie delen van het leerplan komen quasi volwaardig aan bod. Meer bepaald gaat het over de boekhouding bij de start van de onderneming, de boekhoudkundige verrichtingen bij de bedrijfsvoering en de boekhouding als beleidsinstrument. Men slaagt erin om de leerlingen de interferenties tussen de drie delen te laten inzien.

Er wordt planmatig gewerkt, waarbij specifieke klemtonen in de leerstofbehandeling worden gelegd. Globaal bekeken, komen de leerinhouden op een evenwichtige wijze aan bod. Wel worden in het juridische domein bepaalde (deel)aspecten onderbelicht of over het hoofd gezien, zoals van het handelshuurcontract, de aangifte in de vennootschaps- en personenbelasting en interpretatie van het aanslagbiljet van de personenbelasting. Deze vaststelling kan niet losgezien worden van de reële lesuitval naar het einde van het schooljaar.

Een aantal doelstellingen worden tevens via de geïntegreerde proef en stages bereikt. Daarnaast wordt de in het leerplan beoogde samenhang van doelstellingen gerespecteerd. Deze vaststelling slaat onder andere op de boekhoudkundige verwerking van de personeelsadministratie en de eindejaarsverrichtingen. Daarnaast is het ongetwijfeld een pluspunt dat er duidelijke afspraken zijn gemaakt met het vak wiskunde binnen het luik 'financiële algebra'.

Via de projecten en bedrijfsbezoeken wordt een creatieve curriculumverruiming gerealiseerd. Ze ondersteunt de leerplanrealisering. Dit stimuleert ontegensprekelijk de belangstelling en de intrinsieke leermotivatie bij de leerlingen. Ze worden geconfronteerd met een krachtige en bedrijfsgerichte leeromgeving. Hierbij worden er voldoende uitdagende en gevarieerde toepassingen gegeven. Het zelf laten opbouwen van kennis en inzicht via probleemstellingen wordt in voldoende mate bereikt. Uitgaande van de bedrijfseconomische feitelijkheid en realiteit verkennen de leerlingen diepgaand de boekhoudkundige en bedrijfseconomische context en de onderliggende financiële organisatie van de ondernemingen.

Wat het boekhoudkundige luik betreft, komt het computerboekhouden gepast aan bod. Men bewaakt voldoende het inzichtelijk werken met het professioneel boekhoudpakket (komt ook tot uiting in de examens).

De actualiteit wordt regelmatig in de leerstof geïntegreerd en scherpt de algemene vorming van de leerlingen aan. De geselecteerde artikels zijn inhoudsrelevant. Daarbij wordt de sociale finaliteit in de bedrijfseconomie beklemtoond via artikels of initiatieven met een ethische inslag (duurzaam ondernemen).

De ICT-integratie scoort hoog en is onlosmakelijk verbonden met het onderwijsleerproces. De opgesomde ICT-doelstellingen in het leerplan werken voldoende ondersteunend. Er is trouwens een constructieve samenwerking met het vak toegepaste informatica.

De totstandkoming van de geïntegreerde proef en de stages verloopt doordacht op het vlak van voorbereiding, organisatie en uitvoering. Qua integratief karakter van het inhoudelijk concept is er evenwel nog een bijsturingmarge. Gelet op het belang van de zakelijk-communicatieve vakken voor Boekhouden-informatica is het verwonderlijk dat er vanuit moderne vreemde talen geen bijdrage wordt geleverd. Ook de juridische invalshoek wordt niet aangeboord (spoot met de bovenvermelde vaststelling). Het vak Nederlands werkt wel ondersteunend, ook voor de stages.

De stages staan in relatie tot het bedrijfsgericht profiel van de studierichting mede door de goede selectie van de stageplaatsen. Wat het stagereglement betreft, hanteert men niet het bindend model voor alle scholen en structuuronderdelen. Bovendien werd het met een eigen versie geïntegreerd in de stageovereenkomst (punt 7 van de omzendbrief). Daarnaast zijn de documenten niet volgens de richtlijnen van de omzendbrief geklasseerd (punten 9.1 en 9.2 inzake het individueel en algemeen stagedossier).

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Er wordt voldaan aan de minimale vereisten van het leerplan. Er zijn voldoende leer- en hulpmiddelen en actueel bronnenmateriaal beschikbaar om het leerplan te realiseren. Er is een goed uitgerust en ruim lokaal met ICT-infrastructuur en internettoegang. De leerlingen maken constant gebruik van de ICT-uitrusting. Hun ICT-geletterdheid staat trouwens op een hoog peil. De laptopklas is een voorbeeld van goede praktijk. Leerinhouden en multimedia worden op een gepaste en efficiënte wijze met elkaar verbonden, wat de impact op het lesgebeuren verhoogt. Het elektronische leerplatform wordt courant ingeschakeld voor het verstrekken van lesmateriaal, oefeningen en (actualiteits)opdrachten en wordt eveneens aangewend tijdens de examens.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De toetsfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. Het formatieve karakter van de evaluatie wordt via de terugkoppeling en bespreking van de resultaten voldoende bewaakt. De examenvragen zijn van een goed niveau, inhoudsrelevant en evenwichtig gespreid over de geziene leerstof. De gestructureerde opbouw van de vraagstelling is een sterk punt. Zowel de actualiteit als het computerboekhouden komen aan bod. Er wordt zorgvuldig gecorrigeerd op basis van een duidelijke puntenverdeling. Ook het evalueren van stages en geïntegreerd proef verloopt ernstig. Alternatieve evaluatievormen, zoals peerevaluatie en zelfevaluatie komen minder tot uiting.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De opvoedkundige bekommernis voor de leerlingen concretiseert zich door middel van de individuele ondersteuning tijdens het lesgebeuren, door de extra oefeningen en de herhalingsmomenten (ook in het teken van de examens). Gestructureerde notities worden gehanteerd om complexe leerstofdelen te verduidelijken. Bij de examens zijn er duidelijke geformuleerde richtlijnen en wenken. De leerlingen worden adequaat begeleid bij de uitvoering van de stages en de geïntegreerde proef. De instromers zonder voorkennis van boekhouden worden op de gepaste wijze opgevangen.

Deskundigheidsbevordering	Het vakoverleg overstijgt het louter praktische en administratieve. Er vindt veelvuldig informeel overleg plaats om de samenhang met de andere handelsrichtingen te garanderen. Er worden tevens voldoende competenties ontwikkeld via zelfstudie en lectuur. Men houdt zich adequaat op de hoogte van de ontwikkelingen in het bedrijfseconomisch domein.
Inbreuk(en) op regelgeving	Het stagereglement aanpassen aan het bindend model van omzendbrief 'Leerlingenstages in het voltijds secundair onderwijs' (SO/2002/09 - bijlage 3).

3.1.1.6 Toegepaste economie in tso derde graad Secretariaat-talen

Voldoet

De school bereikt in voldoende mate de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk laat toe om de leerplandoelstellingen te meten en is aldus valide.

Onderwijsaanbod	De school verzamelt gegevens over de doorstroming van afgestudeerde leerlingen naar het hoger onderwijs.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	Het onderwijsaanbod is volledig. De leerplandoelstellingen van de zes clusters worden effectief aangeboden. Er is tevens een evenwichtige aandacht voor kennis, vaardigheden en (schoolse) attitudes om als verantwoordelijke binnen een administratie te functioneren.
<i>Samenhang</i>	

Het aanbod is doorgaans afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de onderwijsdoelstellingen. Dankzij de ondersteunende ICT-doelstellingen leren de leerlingen vlot met courante kantoorsoftwarepakketten werken. Hierbij eist de school te weinig op het vlak van ergonomisch werken. Ook voor het aanleren van vaardigheden, zoals het onthalen van bezoekers, laat de school soms kansen onbenut liggen. Bedrijfsbezoeken en/of externe sprekers worden nauwelijks in het onderwijsaanbod ingeschakeld. Enkel tijdens een korte blokstage verwerven de leerlingen een reële bedrijfservaring.

Op sommige uitbreidingsdoelstellingen speelt de school in (het betrekken van leerlingen bij effectieve schoolactiviteiten); op andere niet (het maken van een website).

De samenhang met de zakelijk-communicatieve aspecten wordt degelijk bewaakt. Zeker in de GIP-werking is het meertalig onderwijs gepast aanwezig.

Het aanbod van het programma Bedrijfsbeheer is onvolledig wanneer het gaat over instromers uit een niet-handelsrichting. De uitreiking van het Getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer aan deze leerlingen is bijgevolg niet verantwoord.

Uitrusting	De school beschikt over de noodzakelijke, minimale leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelstellingen, maar bouwt de leeromgeving verder niet realistisch uit. Hierdoor krijgen vooral de vaardigheidsgerichte competenties van een secretaris/secretaresse te weinig ontwikkelingskansen. Bovendien worden aspecten zoals het ergonomisch werken en het tienvingerblind typen te weinig gecorrigeerd.
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

Hoewel deze leerlingen professionele softwarepakketten hanteren, maken zij geen gebruik van het elektronische leerplatform. Dit is zeker een gemiste kans om het zelfstandig leren bij te brengen.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. Bij de examenvragen is de link met de leerplandoelen aangegeven, wat nog niet het geval is in de gespreide evaluatie. Kenniselementen komen voldoende aan bod, voor het evalueren van vaardigheden ontbreekt een specifiek instrument en de geëvalueerde attitudes moeten meer opleidingsgericht worden benaderd.

Hoewel de evaluatievragen en opdrachten afgestemd zijn op het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen, worden de ICT-doelstellingen te weinig functioneel bevraagd. De school wil op deze manier het leerproces van de leerlingen structuur geven.

De evaluatie van de GIP is zowel gericht op het proces als op het product.

De evaluatiepraktijk is voldoende transparant. Leerlingen weten voor welk deel de evaluatie meetelt in de eindbeoordeling.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De school zorgt bij de aanvang van het schooljaar voor een aangepaste leerbegeleiding voor instromers. Hierdoor hebben deze leerlingen de kans om achterstanden op het vlak van talen, informatica en tienvingerblind typen in te halen.

Eventuele remediëringsactiviteiten berusten in de eerste plaats bij de lesgevers.

Uit een steekproef blijkt dat het leerlingvolgsysteem niet altijd weergeeft wat met het advies van de delibererende klassenraad gebeurd is.

Inbreuk(en) op regelgeving

De school mag het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer niet uitreiken aan leerlingen die niet het volledige programma met succes hebben doorlopen (SO/2008/01).

3.1.1.7 Verkoop in bso derde leerjaar van de derde graad Winkelbeheer en etalage

Voldoet

De school bereikt in voldoende mate de leerplandoelstellingen. Door het organiseren van een leeronderneming is het onderwijs sterk praktijkgericht. De evaluatie staat in relatie tot de leerplandoelstellingen en is dus valide.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De school verzamelt gegevens over de tewerkstelling en/of de doorstroming naar het hoger onderwijs van afgestudeerde leerlingen. Sommige leerlingen komen effectief in de verkoopsector terecht. Uit deze gegevens blijkt niet dat een van deze leerlingen een zelfstandige onderneming is gestart.

De leerplandoelen worden volledig en evenwichtig aangeboden. Hierbij is de praktijkgerichte aanpak van het onderwijs zeer sterk. Bijgevolg is er een goed evenwicht tussen het aanleren van competenties die gericht zijn op het zelfstandig ondernemerschap en de theoretische kennis die nodig is om een kleinhandel op te richten en te exploiteren.

Wat betreft de bedrijfseconomische beleidsvoering, de financiering en het faillissement van een onderneming kunnen de leerlingen meer in direct contact gebracht worden met ervaringsdeskundigen.

Door het effectief voeren van een leeronderneming komen attitudes en sociale vaardigheden uitvoerig aan bod in het versterkte onderwijs. Toch kan hierbij meer gericht gewerkt worden naar de opgesomde attitudes in het leerplan (p. 39).

Hoewel het onderwijsaanbod goed afgestemd is op het verwachte beheersingsniveau van de onderwijsdoelstellingen ontbreken in de leeromgeving de nodige informatiebronnen om op een hedendaagse manier informatie op te zoeken of door te geven. De integratie van informatica komt hierdoor niet echt aan bod.

De samenhang met de stage-ervaringen, de commerciële presentatie (etaleren) en de vreemde talen (Engels en Frans) komt goed tot uiting in de geïntegreerde proef. Bepaalde leerplandoelen van winkelbeheer worden vanuit de stageplaats nadrukkelijk besproken. Opvallend is ook hier de mindere aandacht voor de bedrijfseconomische beleidsvoering, zeker in het gedeelte van de eigen 'fictieve zaak'.

Het programma van Bedrijfsbeheer komt voldoende aan bod om het Getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer uit te reiken.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school beschikt over voldoende leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelstellingen.

De leeronderneming bevindt zich in een winkelpand op een geschikte locatie. Bovendien is er ruimte om ondersteunend onderwijs te verstrekken. Hoewel de minimale automatisering aanwezig is, ontbreken de nodige voorzieningen om via ICT en internet te kunnen werken.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt. Via gespreide evaluaties worden de leerplandoelstellingen bevraagd. Hierbij is er uitvoerig aandacht voor de attitudes. Op regelmatige basis krijgen de leerlingen hierover individuele feedback.

De vraagstelling is nog veelal gericht op het uitvoeren van taken als winkelier. Een meer competentiegericht evaluatie kan de leerlingen nog beter op weg zetten naar het zelfstandig ondernemerschap als winkelier.

De leerlingen zijn vooraf op de hoogte van de evaluatiecriteria van de GIP. De evaluatie van de taalkundige aspecten kan beter geïntegreerd worden in de jurywerking.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

De leerbegeleiding is nog niet helemaal aangepast aan de noden van alle leerlingen. De school heeft immers nog geen omschrijving van de gewenste startcompetenties (leerplan p. 12). Toch stelt de school vast dat leerlingen in dit specialisatiejaar ook uit een andere richting komen dan Verkoop. De school laat het aan de leerkracht over om eventuele achterstanden bij te werken.

De voorbereiding op de leeronderneming is uitstekend uitgewerkt. Tijdens een driedaagse teambuilding leren de leerlingen brainstormen over hun winkelformule.

Een curatieve leerbegeleiding heeft meestal betrekking op opvoedkundige elementen en kan leiden tot een individuele engagementsverklaring.

Inbreuk(en) op regelgeving	De school moet het (niet) uitreiken van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer motiveren volgens de SO/2008/01.
-----------------------------------	---

3.1.1.8 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de
Doelgerichtheid	inspanningsverplichting voor VOET. De schoolwerking voor VOET sluit volkomen aan bij het pedagogisch project van de school. Het schoolbeleid is gericht op een brede emancipatie en streeft daardoor de meerderheid van de VOET na, zowel in vakken als in vakoverschrijdende projecten. Het geheel wordt degelijk gepland.
Ondersteuning	De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. De coördinatie van de VOET-werking is in handen van het directieteam en wordt op termijn de bevoegdheid van de zelfsturende teams. Een groot deel van de leraren is bij de projecten betrokken, waardoor er een breed draagvlak is.
Doeltreffendheid	De school evalueert verschillende aspecten van haar VOET-werking in voldoende mate. Op basis hiervan zijn al bijstellingen gebeurd.
Ontwikkeling	Er zijn verschillende bijscholingsinitiatieven voor de meeste contexten van de VOET.
Uitvoering	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de
Socioculturele samenleving	meeste leerlingen nagestreefd. De VOET in verband met de samenleving zijn ingebed in de schoolcultuur. De VOET in verband met herinneringseducatie en kunst en cultuur komen vooral in gerichte projecten aan bod.
Sociorelationele ontwikkeling	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De omgang met de verandering van de leerlingenpopulatie heeft relaties en interacties een centrale plaats in het schoolbeleid gegeven.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het onderzoek van de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) heeft zowel betrekking op de hoofdvestigingsplaats als op de drie externe leslocaties in Mariakerke die de school huurt.

Inzake organisatie gaat de school op een goede, systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na, maar ze is hierin onvolledig. Dat blijkt vooral uit de manier waarop uitgevoerde controles worden opgevolgd. Enerzijds worden diverse tekorten accuraat aangepakt, anderzijds werd onvoldoende gevolg gegeven aan bepaalde eisen van het brandpreventieverslag van 2010. De school had bovendien niet de intentie om hieraan op korte termijn tegemoet te komen. Ook de opvolging van de externe locaties is nog onvoldoende geïntegreerd in de eigen organisatie.

Inzake bewoonbaarheid en veiligheid heeft de school effectief gevolg gegeven aan diverse opmerkingen uit deskundigheidsverslagen. Zo werden bijvoorbeeld bijkomende trapleuningen aangebracht, water- en vochtproblemen verholpen en een aankoopprocedure ingevoerd. Momenteel worden de nodige herstellingswerken uitgevoerd aan de elektrische installaties om tegemoet te komen aan de talrijke opmerkingen in het deskundigheidsverslag van 2013. Opmerkelijk is dat aan sommige eisen van het brandpreventieverslag van 2010 geen gevolg werd gegeven waardoor de veiligheid van de leerlingen en het personeel onvoldoende bewaakt wordt. Dit heeft specifiek betrekking op compartimentering, het aanbrengen van brandwerende deuren en het optimaliseren van een nooduitgang op de hoofdvestiging. Daarnaast stelt de school zelf vast dat de (overdekte) speelplaats te klein is in verhouding tot het aantal leerlingen, maar neemt ze maatregelen om deze tekorten bij te sturen. Hoewel de school sterk gericht is op

evacuatie en eerste hulpverlening, ontbreken evacuatieoefeningen op de externe locaties. Aan valgevaar op de speelplaats en op de eerste verdieping van de externe locatie kan meer aandacht besteed worden.

Inzake gezondheid en hygiëne zijn er onvoldoende toiletten, is de toegang tot deze toiletten niet gescheiden en ontbreekt een unisex-toilet. Ook de EHBO-voorzieningen beantwoorden niet aan de reglementaire bepalingen. In de geplande nieuwbouw is met deze tekorten rekening gehouden.

Na deliberatie krijgt de school een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Hierbij werd rekening gehouden met de systematiek waarmee de school de tekorten opspoot en wegwerkt, de engagementsverklaring van het schoolbestuur met betrekking tot het voorgelegde actieplan brandveiligheid en het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid In het jaarlijks prioriteitenplan is de evaluatiepraktijk dit schooljaar één van de speerpunten. Hoewel de school haar visie op evaluatie nog niet definitief heeft uitgeschreven, circuleren er relevante teksten die gestalte moeten geven aan een gelijkgerichte benadering (bijvoorbeeld over onaangekondigde toetsen, stages en de geïntegreerde proeven).

Het basisuitgangspunt voor de evaluatiepraktijk is het breed evalueren. Het uitgewerkte document van de inrichtende macht is richtinggevend. Zicht krijgen op het integrale leerproces van de leerlingen is hierbij het streefdoel.

Recentelijk zijn er initiatieven genomen om bottom-up een aantal vernieuwingen door te voeren. Zo is de totstandkoming van competentierapporten gekoppeld aan functioneringsgesprekken het resultaat van een gedragen proces door lerarenteams. Dit proces wordt aangestuurd en bewaakt door de schoolleiding.

De school hanteert twee systemen van evaluatie. Naast de combinatie van gespreide evaluatie en examens, worden voor bepaalde studierichtingen of vakken geen examens georganiseerd. Bij de zogenaamde permanente evaluatie stelt zich een aandachtspunt voor de schoolleiding en de vakgroepen. Meestal overstijgt de permanente evaluatie niet de gespreide evaluatie. Het is daardoor moeilijk om zicht te krijgen op de voortgang in het leerproces door het overhellen naar een zuivere productevaluatie (behoudens voor het vak PAV).

Het evaluatie- en rapportensysteem is afgestemd op de verschillende graden en onderwijsvormen. Zo hanteert men in het tso per graad verschillende verhoudingen tussen dagelijks werk en examens. Om de leerzelfstandigheid te bevorderen, weegt het aandeel van de examens progressief zwaarder door in de derde graad. In het bso vervangen dan de geïntegreerde opdrachten de examens in het eerste leerjaar van respectievelijk de tweede en derde graad.

Om de validiteit van de vraagstelling te bewaken en het vakoverleg op een hoger niveau te tillen, is er een aanbeveling van de schoolleiding om de examenvragen te koppelen aan de leerplandoelen. Niet alle vakgroepen maken daarvan echter gebruik. Met het oog op het bewaken van een leerplangerichte evaluatie kan dit bestempeld worden als een gemiste kans, wat de inspectie trouwens heeft vastgesteld voor bepaalde vakken (Frans).

Ondersteuning Er is op schoolniveau een adequate administratieve organisatie van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. Dit is het resultaat van heldere en duidelijke afspraken, die regelmatig worden gecommuniceerd met de leraren. De evaluatie wordt organisatorisch ondersteund door een aantal (beleids)documenten. Naast het schoolreglement zijn de leerlingenrapporten, de nieuwsbrieven en de dienstnota's de andere referentiekaders. Ze worden op de gepaste wijze bekendgemaakt aan de leerlingen, de ouders en het personeel. In het teken van een kwaliteitsvolle evaluatiepraktijk en rapportering zijn er richtlijnen voor leraren in verband met de validiteit en de transparantie. Interessant is dat deze

kijkwijzers geëvolueerd zijn van het zuiver praktische naar het meer inhoudelijke. Daarnaast wordt de beoordeling van de stages en geïntegreerde proeven ondersteund door uitgewerkte criteria inzake competenties en attitudes. Er wordt belang gehecht aan een gerichte communicatie over de stages via de maandrapporten en de meer gedetailleerde stage-evaluatie.

De rapportering verloopt cijfermatig en woordelijk via het rapportensysteem, waarbij het jaarrapport het sluitstuk vormt. Over de attitudes wordt afzonderlijk gerapporteerd (twee attituderapporten, terwijl de attitudes tevens verschillen naargelang van de graad). In de tweede en derde graad tso hanteert men competentierapporten (specifieke vaardigheden en attitudes). Het is een pluspunt dat de leerlingen zichzelf leren evalueren en door middel van een functioneringsrapport terugkoppeling krijgen van de klascoach (eveneens het geval bij de attituderapporten in de derde graad bso).

De schoolleiding beklemtoont het belang van een motiverende communicatie over de leerprestaties. Vanuit het taalteam is er ondersteuning geweest door het aanreiken van schriftelijke wenken voor de opbouw en het taalgebruik bij de rapportcommentaren.

Doeltreffendheid De deliberaties verlopen zorgvuldig en toekomstgericht. Er zijn duidelijk gecommuniceerde uitgangspunten en principes. De leraren kunnen daarbij steunen op eenduidige informatie vanuit de schoolleiding. Ze legt sterk de nadruk op het belang van een onderbouwde motivering en een optimale deliberatiehouding (dienstnota's en omzendbrieven van de onderwijskoepel).

Het is een bewuste keuze van de school om niet expliciet aan te geven welke gegevens of criteria relevant zijn bij een tekort voor één of meerdere vakken. Wel wordt elke leerling op de delibererende klassenraad besproken en dit op basis van zijn volledig dossier. Zo maken de remediëringresultaten deel uit van de eindevaluatie op de delibererende klassenraden.

De rapportering over de eindresultaten verloopt volledig. Er is een correcte administratieve afhandeling van de processen-verbaal. De notulen van de delibererende klassenraden zijn vrij gedetailleerd en zorgvuldig opgesteld, evenals de motivering van de B- en C-attesten en de sporadische uitgestelde beslissingen. De informatiewaarde ligt hoog. De synthese van de elementen die aanleiding hebben gegeven tot een B- en C-attestering wordt duidelijk vermeld op het jaarrapport.

Het digitale rapportensysteem met een nieuwe lay-out biedt een meerwaarde voor een overzichtelijker en een doelmatiger rapportering en analyse van de leerlingenresultaten. Voor de ouders levert deze herwerking ontegensprekelijk een hogere informatiewaarde op. Bovendien zal het rendement van het beslissingsproces op de delibererende klassenraden erdoor kunnen versterkt worden. Met het oog op de bijsturing van de rapportcommentaren is dit niet zonder belang. Globaal bekeken, zijn de vakcommentaren in te algemene zin of vaag geformuleerd. Op dat vlak zijn er opvallende vak- en leraargebonden verschillen. Een aantal leraren formuleren zelfs bij zwakke resultaten of bij het systeem van permanente evaluatie geen enkel commentaar. Communicatie over remediëring in de rapportcommentaren zijn derhalve veeleer zeldzaam (reden, beschrijvingen en opvolging). Voor het merendeel van de vakken wordt remediëring wel gelinkt aan zwakke of ondermaatse leerprestaties en wordt de

evaluatie aangewend om het leerproces bij te sturen. Evenwel, wordt de analyse van de evaluatiegegevens zeer sporadisch tot niet benut om te reflecteren over de eigen onderwijs- en evaluatiepraktijk. Van de doorgelichte vakken vormt PAV hierop een uitzondering.

De introductie van de competentierapporten gekoppeld aan functioneringsgesprekken ervaren de leraren als doeltreffend ten aanzien van het soms tijdrovende karakter van de klassenraden.

De school verzamelt een aantal gegevens over haar evaluatiepraktijk (vaktekorten en attestering). Het aantal evaluatiedagen op schoolniveau wordt adequaat bewaakt. De school respecteert de regelgeving, maar flirt in sommige studierichtingen met de bovengrens van 60 halve dagen.

Ontwikkeling De evaluatie- en rapporteringspraktijk is in volle ontwikkeling. De toepassing van de competentierapporten en de 'zelfevaluatie' via de functioneringsrapporten illustreren dit. De visietekst is in opbouw en staat in relatie tot de onderscheiden doelgroepen. De lerarenteams per graad hebben daarvoor een mandaat gekregen van de schoolleiding. Normaliter zou deze aanpak een positieve weerslag moeten hebben op het engagement en de betrokkenheid van het lerarenkorps.

Het beleid staat voor de reële uitdaging om de vakgroepen in het onderwijskundig domein van de evaluatie verder aan te sturen en op te volgen. Een andere uitdaging is om de nascholing rond het thema 'evalueren' te verruimen over de verschillende vakgroepen. Het thema rond evalueren van de competenties staat met stip genoteerd.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Na een periode van instabiliteit op beleidsniveau is een driekoppig directieteam aangetreden dat zich tot doel stelt te bouwen aan een gedragen visie en een gemeenschappelijke doelgerichtheid. De directie pakt deze operatie behoedzaam aan vermits het discontinue leiderschap had geleid tot vervaging van het pedagogisch project, verstoring van het communicatieklimaat en spanningsvelden op verschillende niveaus. De beleidsdomeinen waarvoor elk directielid bevoegd is, zijn duidelijk afgebakend. De verdere vertakkingen van de organisatiestructuur worden weergegeven en gecommuniceerd aan de hand van een verticaal organigram. De directie kiest voor het model van het gedeeld leiderschap waarin zij verantwoordelijkheden toekent aan zelfsturende teams die georganiseerd worden volgens graad of onderwijsvorm. Hun bevoegdheden zijn nog niet concreet afgebakend. Het team van Office en retail bouwt als testcase zijn eigen werking uit. De andere teams werken binnen het kader van de schoolprioriteiten.
- Visieontwikkeling** Om het schoolteam gelijk te richten op gemeenschappelijke doelen voelt de school de noodzaak aan om duidelijk te expliciteren wat zij belangrijk vindt. Niet alleen de verzwakte cohesie, maar ook de veranderde instroom nopen de school ertoe het pedagogisch project scherp te stellen. Vertrekkend vanuit de eigen specifieke context wil zij het pedagogisch project van het schoolbestuur vertalen in een schooleigen visie. Daarvoor doorloopt zij een traject van visieontwikkeling met externe ondersteuning. Bij die visie-oefening worden de personeelsleden betrokken tijdens vormingsdagen, pedagogische studiedagen en personeelsvergaderingen.
- Voorlopig nog los van een overkoepelende visie worden jaarlijks prioriteitenplannen opgesteld. Dit gebeurt in samenspraak met het schoolbestuur. De krachtlijnen ervan zijn dit schooljaar: evaluatiepraktijk, vakoverschrijdende eindtermen en functioneringsgesprekken. Kerndoelstelling van haar pedagogisch project is het bieden van emancipatorisch onderwijs en recht doen aan de verschillen tussen jongeren door een zorgbrede aanpak op school- en klasniveau. De schoolleiding slaagt erin het schoolteam te richten op deze doelen, al blijven een aantal personeelsleden het moeilijk hebben om zich in te stellen op de veranderde leerlingeninstroom. Een krachtiger aansturing en opvolging van de vakgroepen en een doelgerichter professionaliseringsbeleid kunnen hefbomen zijn voor een grotere gezamenlijke doelgerichtheid.

Besluitvorming	Alle formele overlegorganen zijn aanwezig en functioneren conform de regelgeving. Daarnaast organiseert de school eigen fora voor participatie: een verkozen pedagogische raad, een uitgebreide pedagogische raad aangevuld met vrijwillige deelnemers, een hele batterij aan werkgroepen en frequente personeelsvergaderingen. De communicatie verloopt via een digitaal platform. Toch ervaren een aantal personeelsleden de inspraak als beperkt. De pedagogische raad zou een constructievere rol kunnen spelen in het besluitvormingsproces. De school tracht al jaren ouder- en leerlingenparticipatie op gang te brengen, maar het blijft een moeizaam proces. De belangstelling van beide actoren om deel te nemen aan de besluitvorming is zeer beperkt. De school maakt zich sterk dat stilaan beweging komt in de interesse van de leerlingen voor deelname aan de leerlingenraad.
Kwaliteitszorg	De school is zich sterk bewust van haar verantwoordelijkheid om de eigen kwaliteit te bewaken. Zij gebruikt het PDCA-model als tool op niveau van de school en de werk- en vakgroepen. De prioriteitenplannen worden jaarlijks geëvalueerd. Diverse doelgroepen worden bevraagd over deelaspecten van de schoolwerking. De analyse daarvan leidt doorgaans tot bijstellingen. In het kader van effectmeting verzamelt de school heel wat cijfergegevens. Die worden degelijk geanalyseerd en opvallende vaststellingen leiden tot bijstellingen. De school stelt zich ook open voor diverse externe onderzoeken die relevant kunnen zijn als kwaliteitsindicator.
Talenbeleid	De school voert een actief en gestructureerd talenbeleid. Het zit verweven in de GOK-werking en is ondersteunend voor de leerbegeleiding. De doeltreffendheid wordt geregeld geëvalueerd en op basis daarvan wordt de aanpak bijgestuurd. De school neemt initiatieven inzake professionalisering en heeft aandacht voor de participatieve ontwikkeling van het talenbeleid.
Inbreuken op de regelgeving	De school past de regelgeving correct toe, met uitzondering van de regelgeving met betrekking tot het stagereglement en het getuigschrift bedrijfsbeheer. Het stagereglement is niet conform het bindend model dat de omzendbrief voorschrijft. De omzendbrief inzake bedrijfsbeheer wordt niet correct toegepast in de studierichtingen Secretariaat-talen en Winkelbeheer en etalage.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen
- Verkoop in het derde leerjaar van de derde graad Winkelbeheer en etalage

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het engagement van het merendeel van de leraren
- De brede zorg voor de leerlingen
- De brede harmonische vorming
- De ICT-infrastructuur
- Het talenbeleid
- De leerbegeleiding in de eerste graad
- De organisatie van het welzijnsbeleid
- De aandacht voor zelfevaluatie
- De motivering van B- en C-attesten
- De competentie- en functioneringsrapporten

Wat betreft het algemeen beleid

- Het traject van visieontwikkeling
- Het streven naar gemeenschappelijke doelgerichtheid
- Het participatief leiderschap
- De cyclische kwaliteitszorg
- De datageletterdheid

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerplangerichtheid voor een aantal vakken
- De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen in enkele vakken
- De invulling van de permanente evaluatie in sommige vakken
- Het integratief karakter van de geïntegreerde proef
- De rapportcommentaren
- De uitrusting voor bepaalde vakken
- De afstemming van het nascholingsbeleid op de reële behoeften op school- en vakniveau
- De verticale opbouw van de leerbegeleiding

Wat betreft het algemeen beleid

- De gemeenschappelijke doelgerichtheid
- De aansturing en opvolging van de vakgroepen

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Frans in de tweede graad Handel-talen en de derde graad Secretariaat-talen
- De leerplanrealisatie voor toegepaste economie in de tweede graad Handel
- De brandveiligheid

Wat betreft de regelgeving

- Het stagereglement aanpassen aan het bindend model van de regelgeving (SO/2002/09 bijlage 3)
- De omzendbrief inzake bedrijfsbeheer correct toepassen (SO/2008/01)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Handel		toegepaste economie
Graad 2 TSO Handel-talen	Frans	
Graad 3 TSO Secretariaat-talen	Frans	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **21-03-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Herman ROS de inspecteur-verslaggever	Christa VANPOUCKE de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	